Deskundigenbijeenkomst
Eerste Kamer en democratische controle in de EU

Datum: Dinsdag 31 maart 2015.
Tijd: 9:30-11:30 uur.
Locatie: Plenaire Zaal van de Eerste Kamer

Voorzitter: mevrouw **Tineke Strik**, voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Sessie I: Reflectie van buitenaf op het werk van de Eerste Kamer
9:30-10:30 uur (Voertaal Nederlands)

- De heer **Kees Groenendijk**, emeritus hoogleraar Rechtssociologie (RU) en voormalig voorzitter Commissie Meijers, over zijn visie op de behandeling van Europese dossiers op het beleidsterrein van de commissie I&A/JBZ.
- De heer **Rudy Rabbinge**, emeritus hoogleraar Duurzame ontwikkeling en voedselzekerheid (WUR) en voormalig Eerste Kamerlid, over zijn visie op de behandeling van de Europese dossiers op de beleidsterreinen Energie, Klimaat en Milieu.
- De heer **Jan Marinus Wiersma**, senior visiting fellow bij Instituut Clingendael en voormalig Europarlementariër, over democratische controle in de EU.

Sessie II: Best practices van nationale parlementen
10:30-11:30 uur (Voertaal Engels)

- De heer **Pieter Zwaan**, Universitair Docent Bestuurskunde (RU) en onderzoeker bij het Tweede Kamerrapport 'Gericht op Europa' over best practices van parlementen die tot aanbeveling kunnen strekken voor de Eerste Kamer.
- De heer **Morten Knudsen**, senior EU-adviseur van de Folketing, over de Europese werkwijze van het Deense Parlement.
- Mevrouw **Ute Müller**, senior griffier buitenlandse zaken van de Bundesrat, over de Europese werkwijze van de Duitse Bundesrat.

Achtergrondinformatie bij de deskundigenbijeenkomst over de Eerste Kamer en democratische controle in de EU

De democratische controle op de versterking van het economisch bestuur van de EU, de consequenties van Europese regelgeving voor de begrotingsbehandeling door de Staten-Generaal en de parlementaire behandeling in de Senaat van het Europees/nationaal semester zijn slechts enkele voorbeelden van Europese dossiers waarmee de Eerste Kamer recentelijk actief aan de slag is gegaan.

Bovendien vormen de verkiezing van een nieuwe Eerste Kamer (26 mei 2015) en de parlementaire dimensie van het Nederlandse EU-voorzitterschap in het eerste halfjaar 2016 voor de vaste commissie voor Europese Zaken de directe aanleiding om op 31 maart 2015 een deskundigenbijeenkomst te organiseren over de controle door de Eerste Kamer van Europese ontwerpregelgeving en beleidsvorming op uiteenlopende beleidsterreinen.

Voor de bijeenkomst zijn externe deskundigen benaderd om te reflecteren op de behandeling van Europese dossiers in de Eerste Kamer en op basis hiervan aanbevelingen te formuleren en mogelijkerwijs best practices voor te stellen uit andere parlementen.

De deskundigenbijeenkomst richt zich met name op de parlementaire praktijk en minder op abstracte, theoretische beschouwingen over democratische parlementaire controle in de EU. De mogelijkheden en onmogelijkheden die het lidmaatschap van de Eerste Kamer biedt en de rol van de Eerste Kamer in het staatsbestel zijn kader stellend voor het werk van Eerste Kamerleden. Daarbij moet worden gedacht aan het beperkte aantal leden van de Kamer, de tijdsbeperking van de (parttime) Kamerleden en de prioritering en focus in de parlementaire controle van besluitvorming.

Hieronder treft u per sessie relevante informatie ter voorbereiding.

<u>Sessie I: Reflectie van buitenaf op het werk van de Eerste Kamer</u> (*Voertaal Nederlands*)
Deskundigen worden gevraagd te reflecteren op de werkwijze van de Eerste Kamer ten aanzien van de behandeling van Europese voorstellen, in het bijzonder op het beleidsterrein van de commissie I&A/JBZ en de beleidsterreinen Energie, Klimaat en Milieu en eventueel aanbevelingen te suggereren. Daarbij kan worden ingegaan op vragen zoals:
- 'Is de Eerste Kamer goed gedocumenteerd?';
- 'Kiest de Eerste Kamer de juiste prioriteiten?';
- 'Maakt de Eerste Kamer effectief gebruik van de bestaande bevoegdheden en mogelijkheden?'.

Daarnaast is voor deze sessie een deskundige benaderd met de vraag of en op welke terreinen Europese besluitvorming nog onvoldoende democratisch wordt gecontroleerd.
Het introduceren van het Europees Semester in de nationale procedure is een voorbeeld van een aanpassing in de werkwijze van de Eerste Kamer als reactie op de ontwikkelingen in de Europese besluitvormingsprocedures. De versterking van economic governance in de Europese Unie heeft echter in het algemeen de vraag opgeworpen of er blinde vlekken zijn ontstaan in democratische controle op Europese besluitvorming, op het niveau van nationale parlementen of op het niveau van het Europees Parlement.

Sessie II: Best practices uit andere parlementen (*Voertaal Engels).*

In het kader van de effectiviteit en het optimaliseren van parlementaire beïnvloeding van Europees beleid en regelgeving kan de Eerste Kamer mogelijk leren van best practices van andere parlementen. Welke parlementaire instrumenten en werkwijzen van vergelijkbare parlementen en Kamers en welke vormen van interparlementaire samenwerking strekken tot nadere aanbeveling voor de Eerste Kamer?